

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 9726

Tarih : 24.12.2024

Ömer Faruk Gergerlioğlu
Kocaeli Milletvekili

21319

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Yılmaz TUNÇ** tarafından Anayasanın 98 'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96 'ncı ve 99 'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Ömer Faruk GERGERLİOĞLU

Kocaeli Milletvekili

Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komitesi Üyesi Sayın Hélène Tigroudja Türkiye'nin İkinci Periyodik Raporunun İncelenmesi, 4163 nolu 24 Ekim 2024 tarihli oturumda Türkiye'de yaşama dokunulmazlığı bağlamında Türk Heyetine aşağıdaki soruyu yöneltmiştir.

“Siyasi ve seçim haklarına ilişkin diyaloga devam edeceğim heyeti selamlamak istiyorum. Türk Anayasa Mahkemesi, Venedik Komisyonu ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, milletvekili dokunulmazlığının kaldırıldığı koşulların, serbest seçimlerde aday olma hakkı ve parlamento ifade özgürlüğü gibi birçok temel hakkı ihlal ettiğine hükmetmiştir. Avrupa Mahkemesi, meslektaşım Sayın Gomez'in de bahsettiği Selahattin Demirtaş davasına ilişkin Büyük Daire kararında, “parlamentar azınlığın çoğunluğun istismarına karşı korunmasının” önemini vurgulamıştır. Halkların Demokratik Partisi eski Eş Başkanı Sayın Demirtaş'ın tutukluluğu ve devam eden tutukluluğu ile ilgili olarak Mahkeme, bu durumun, aynen alıntılıyorum, “sadece binlerce seçmeni Millet Meclisi'nde temsil edilmekten mahrum bırakmakla kalmadığını, aynı zamanda bir bütün olarak halka tehlikeli bir mesaj gönderdiğini ve özgür demokratik tartışma alanını önemli ölçüde azalttığını” eklemiştir. Ancak, Avrupa Mahkemesi'nin kararı taraf devlet tarafından uygulanmamakla kalmamış, aynı zamanda zorla kaybetmeler, çocuk hakları veya diğer Kürt insan hakları meseleleri gibi konularda konuşan yirmi kadar milletvekili, milletvekili sıfatıyla yaptıkları açıklamalardan dolayı dokunulmazlıklarının kaldırılması, tutuklanmaları ve haklarında cezai kovuşturma başlatılması gibi aynı tedbirlere maruz kalmıştır. Bazı durumlarda, bu tedbirler yıllarca süren seyahat yasakları ile de desteklenmiştir. Örneğin, Halkların Demokratik Partisi üyesi Ömer Faruk Gergerlioğlu, milletvekili sıfatıyla yaptığı açıklamalardan dolayı bu tür bir yasakla karşılaşmıştır. Bu nedenle, bu konudaki sorularım basittir: Yargının işleyişine ilişkin olarak, meslektaşlarımın sorduğu sorulara ek olarak,

TBMM Halkla İlişkiler Binası

2. Kat, 2 Nolu Banko Oda: F214 Bakanlıklar/Ankara

Tel.: +90 (312) 420 63 86 - 87 Faks: +90 (312) 420 24 82

Yargıtay'ın aynı milletvekili dokunulmazlığı ve muhalefet milletvekillerinin tutukluluğu konularında Anayasa Mahkemesi'nin kararlarını uygulamayı ve yerine getirmeyi sistematik olarak reddetmesi nasıl mümkün olabiliyor? Bu soru, ayrıca Avrupa Mahkemesi tarafından birkaç hafta önce hükümete iletilen Can Atalay/Türkiye davasında da gündeme getirilmiştir. İkinci olarak, milletvekili dokunulmazlığına ilişkin iç hukuk kurallarının Sözleşme'de belirtilen haklarla uyumlu hale getirilmesi için ne gibi tedbirler alınmıştır? Ve son olarak, kaç milletvekilinin dokunulmazlığı kaldırılmıştır ve dokunulmazlığı kaldırılan milletvekillerinin görevlerine iade edilmesi ve görevlerini yerine getirirken yaptıkları açıklamalarla ilgili cezai kovuşturmalara son verilmesi için ne gibi tedbirler alınmıştır?"

Bu bağlamda;

- 1) Komiteye verdiğiniz yanıt nedir?
- 2) Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin (AİHM) Selahattin Demirtaş ve benzeri davalarla ilgili kararlarının uygulanmaması konusunda bakanlık olarak hangi gerekçelerle hareket edilmektedir? Bu kararların uygulanması için hangi adımlar atılmıştır veya atılacaktır?
- 3) Anayasa Mahkemesi kararlarının Yargıtay ve diğer alt yargı organları tarafından sistematik olarak yerine getirilmemesi ile ilgili Bakanlık tarafından herhangi bir inceleme veya düzenleme yapılmış mıdır?
- 4) Milletvekili sıfatıyla yapılan açıklamalara yönelik cezai kovuşturmaların sonlandırılması için bir düzenleme veya çalışma yapılacak mıdır?
- 5) Türk hükümeti, milletvekili dokunulmazlığı ve ifade özgürlüğü konularında uluslararası eleştirileri ve Birleşmiş Milletler gibi organların tavsiyelerini dikkate almayı planlamakta mıdır? Bu konularda bir eylem planı oluşturulmuş mudur?